แบบฟอร์ม
การนำเสนอการจัดการความรู้ภายในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานอธิการบดี ประจำปี 2568

1. กอง/สำนักงาน กองบริหารศูนย์รังสิต
2. ชื่อแนวทางการจัดการความรู้ เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED)
3. ผู้รับผิดชอบหลัก ผู้อำนวยการกองบริหารศูนย์รังสิต
   โทร 1900 , 1907
   Email mayulee07@hotmail.com
4. ที่มาและเหตุผลในการดำเนินการ

ในปัจจุบันสาเหตุการเสียชีวิตของประชากรในประเทศไทยโดยส่วนใหญ่เกิดจาก โรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจและหลอดเลือด โรคหัวใจ ความดันโลหิต และอุบัติเหตุ จมน้ำ ผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บเหล่านี้อาจมีอาการที่ผิดปกติเกิดขึ้นกับร่างกาย หรือบางรายอาจมีภาวะการหยุดหายใจกะทันหันถ้าปล่อยไว้นานเกิน 4 นาที แม้จะช่วยให้ฟื้นคืนชีพกลับมาได้ ก็จะเกิดสภาวะการตายของสมองอย่างถาวร ดังนั้น การได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้นอย่างทันท่วงทีและถูกต้อง และมีการส่งต่อผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บต่อไปยังแพทย์หรือสถานพยาบาลอย่างเหมาะสมรวดเร็วและถูกวิธีจะทำให้ผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บมีโอกาสรอดชีวิตและกลับคืนมาใช้ชีวิตเป็นปกติได้ ดังนั้น กองบริหารศูนย์รังสิต จึงได้มีจัดให้มีการกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED) เพื่อให้ผู้เข้ารับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักศึกษา อาจารย์ บุคลากรของงานรักษาความปลอดภัย จราจร และยานพาหนะ และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ได้รับความรู้ที่ถูกต้องและได้รับการฝึกฝนอย่างชำนาญ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นได้ในภาวะฉุกเฉินก่อนนำส่งสถานพยาบาลต่อไป

5. ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้

กองบริหารศูนย์รังสิต ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้กองบริหารศูนย์รังสิต ประจำปีงบประมาณ 2568 ตามคำสั่งกองบริหารศูนย์รังสิต ที่ 045/2567 ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2567 ซึ่งคณะกรรมการฯ มีการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ สรุปดังนี้

ครั้งที่ 1 วันที่ 16 พฤศจิกายน 2568 คณะกรรมการฯมีการกำหนดประเด็น/รูปแบบการแลกเปลี่ยน / กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED) โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรงานรักษาความปลอดภัย จราจร และยานพาหนะ /นักศึกษา/บุคลากรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์บุคลากรและหน่วยงานภายนอกทั่วไปที่สนใจด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED)

ครั้งที่ 2 วันที่ 5 มิถุนายน 2568 และวันที่ 5 สิงหาคม 2568 เวลา 8.30 – 12.00 น. กองบริหารศูนย์รังสิตได้มีการจัดส่งบุคลากรจำนวน 6 ท่าน เข้ารับการอบรมหลักสูตรการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานและการใช้เครื่องกระตุกไฟฟ้าอัตโนมัติ (CPR and AED) จัดโดยศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณ อาคารศูนย์การเรียนรู้กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ซึ่งกิจกรรมมีการบรรยายให้ความรู้และอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้แทนที่เข้ารับการอบรมเป็นเจ้าหน้าที่และพนักงานรักษาความปลอดภัย ร่วมซักซ้อมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED) ณ บริเวณลานกิจกรรมกองบริหารศูนย์รังสิตโดยมีการถ่ายทอดองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED) เบื้องต้นให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยบริษัทผู้รับจ้าง จำนวน 30 คนในแต่ละผลัด ให้มีชุดองค์ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED) หากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด โดยมีการบรรยายและซักซ้อมขั้นตอนการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED) แนะนำแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ภาพกิจกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตรอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED)
เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2568

ภาพกิจกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตรอบรมหลักสูตรการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED)
เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2568

ภาพกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED)
ให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัย

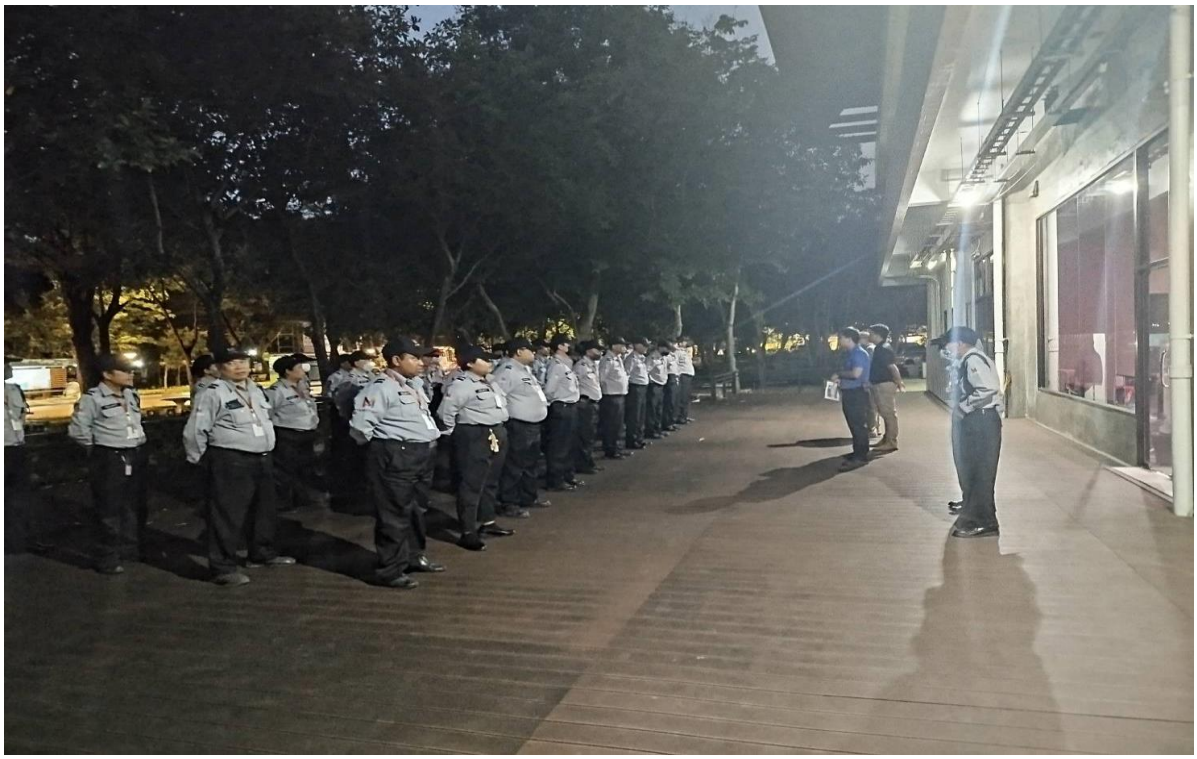

จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปประเด็นความรู้ ในเรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED) มีการสรุปองค์ความรู้ เรื่องการปฐมพยาบาล (FIRST AID) การประเมินสถานการณ์และการบาดเจ็บ (Scene Survey and Evaluation The Victim) และเครื่องฟื้นคืนคลื่นหัวใจด้วยไฟฟ้าแบบอัตโนมัติ (Automated External Defibrillator : AED) ดังนี้

การปฐมพยาบาล (FIRST AID)

เนื่องจากการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุมีโอกาสเกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ การปฐมพยาบาลหรือการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ณ สถานที่เกิดเหตุ โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่จะหาได้ในขณะนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญ

วัตถุประสงค์หลักของการปฐมพยาบาลคือการช่วยชีวิต หรือลดดความรุนแรงของอาการบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วย รวมทั้งการบรรเทาความเจ็บปวด ณ จุดเกิดเหตุอย่างถูกต้อง และรวดเร็วจะช่วยให้ผู้บาดเจ็บรอดชีวิต หรือป้องกันความพิการที่อาจเกิดขึ้น จนผู้บาดเจ็บ/ผู้ป่วยได้รับการส่งต่อไปยังทีมแพทย์ฉุกเฉินได้อย่างปลอดภัย

หลักการปฐมพยาบาล

1. มองดู (Look) สำรวจความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้ป่วย รวมทั้งสำรวจระบบสำคัญของร่างกายอย่างรวดเร็ว และวางแผนให้การช่วยเหลืออย่างมีสติ ไม่ตื่นเต้นตกใจ

2. ห้ามเคลื่อนย้าย (Don't Move) ไม่ควรเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บจนกว่าจะแน่ใจว่าเคลื่อนย้ายได้อย่างปลอดภัย ข้อยกเว้นกรณีที่เกิดการบาดเจ็บในสถานที่ที่ไม่สะควกต่อการปฐมพยาบาลหรืออาจเกิดอันตรายมากขึ้นทั้งผู้บาดเจ็บและผู้ช่วยเหลือ จำเป็นต้องย้ายไปที่ที่ปลอดภัยก่อน

3. ช่วยเหลือด้วยความนุ่มนวลและระมัดระวัง (Treat Gently) และขอความช่วยเหลือ โดยให้การช่วยเหลือตามลำดับความสำคัญของการมีชีวิต หรือตามควานรุนแรงที่ผู้บที่ผู้บาดเจ็บ ดังนี้

กลุ่มอาการช่วยเหลือด่วน ได้แก่ หยุดหายใจ หัวใจหยุดเส้น หมดสติ เสียเลือดมาก

กลุ่มอาการช่วยเหลือรอง ได้แก่ ความเจ็บป่วย การบารเจ็บของกระดูกและข้อ อัมพาต

การขอความช่วยเหลือ

หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินที่ควรทราบ

ตำรวจ (เหตุด่วน, เหตุร้าย)	191
ดับเพลิง (ไฟไหม้)	199
สถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน (เจ็บป่วยฉุกเฉิน)	1669

หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน ใกล้เคียง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	หมายเลขโทรศัพท์
เหตุด่วน เหตุร้าย		
1	สถานีตำรวจภูธรคลองหลวง	025240610-3, 025240368
2	กองเทศกิจเทศบาลเมืองท่าโขลง	02-227-0296
3	งานเทศกิจ สำนักปลัดเทศบาลเทศบาลเมืองคลองหลวง	0-2901-5077

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	หมายเลขโทรศัพท์
กู้ชีพ - กู้ภัย		
1	กู้ชีพโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ	02-926-9995
2	กู้ชีพเทศบาลเมืองท่าโขลง	02-529-5153, 1669
3	งานการแพทย์ฉุกเฉิน เทศบาลเมืองคลองหลวง	080-815-6691, 080-815-5658

ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	หมายเลขโทรศัพท์
งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		
1	งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลเมืองท่าโขลง	02-529-5153 , 02-529-5355
2	งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลเมืองคลองหลวง	02-901-6157

ข้อควรรู้ก่อนโทรแจ้งสายด่วน 1669 มีหลักสำคัญอยู่ 9 ข้อ คือ

1. เมื่อพบเหตุเจ็บป่วยฉุกเฉินให้ตั้งสติและโทรแจ้งสายด่วน 1669
2. ให้ข้อมูลว่าเกิดเหตุอะไรมีผู้ป่วยและผู้บาดเจ็บในลักษณะใด
3. บอกสถานที่เกิดเหตุ เส้นทางจุดเกิดเหตุให้ชัดเจน
4. บอกเพศ ช่วงอายุ อาการ จำนวนผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บ

5. บอกระดับความรู้สึกตัวของผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บ
6. บอกความเสี่ยงที่อาจเกิดซ้ำ เช่น อยู่กลางถนนหรือรถติดแก๊ส ฯลฯ
7. บอกชื่อผู้แจ้ง เบอร์โทรศัพท์ที่ที่สามารถติดต่อได้
8. ช่วยเหลือเบื้องต้นตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่
9. รอทีมกู้ชีพมารับผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บเพื่อนำส่งโรงพยาบาล

ข้อควรปฏิบัติขณะรอรถพยาบาล (ไม่ควรวางสายโทรศัพท์จากผู้รับสายปลายทาง)

1. ดูแลผู้บาดเจ็บให้ปลอดภัย : ประเมินการหายใจ ประเมินภาวะเลือดออก อยู่เป็นเพื่อนผู้บาดเจ็บ และประเมินอาการซ้ำทุก 5 นาที โดย อัตราการหายใจปกติ 12 - 20 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของชีพจร 60 - 100 ครั้ง/นาที
2. สังเกตอาการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บาดเจ็บและทำให้อาการรุนแรงมากขึ้น เพื่อแจ้งจังข้อมูลเพิ่มเติม และขอคำแนะนำเพื่อดูแลผู้บาดเจ็บให้ปลอดภัย

ในการปฐมพยาบาล ณ จุดเกิดเหตุ สิ่งสำคัญที่ผู้ช่วยเหลือต้องตระหนัก คือ ความปลอดภัยของสถานการณ์ผู้ช่วยเหลือ ผู้บาดเจ็บหรือผู้เจ็บป่วย และคนรอบข้างโดยเน้นความปลอดภัยของผู้ช่วยเหลือเป็นหลัก

การประเมินสถานการณ์และการบาดเจ็บ (Scene Survey and Evaluation The Victim)

1. การประเมินสถานการณ์และการบาดเจ็บ

เมื่อเกิดอุบัติเหตุ นักปฐมพยาบาลต้องตั้งสติเพราะการช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้ามีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้สั่งการให้บุคลอื่นเป็นผู้ช่วยเหลือ ก่อนให้การปฐมพยาบาลควรสำรวจว่าผู้บาดเจ็บจำนวนกี่คน ชนิดของการบาดเจ็บ และความรุนแรง รวมทั้งมีผู้ช่วยเหลือหรือไม่ โดยอึดหลักการประเมินสถานการณ์และการประเมินการบาดเจ็บ ดังนี้

การประเมินสถานการณ์ (Scene Survey)

เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกก่อนให้การช่วยเหลือปฐมพยาบาล เนื่องจากเป็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมที่อาจเป็นอันตราย หรือความปลอดภัยของสถานที่นั้น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการขอความช่วยเหลือ และเป็นแนวทางในการพิจารณาวางแผนเข้าไปช่วยเหลือผู้ป่วย หรือผู้บาดเจ็บ ได้อย่างถูกต้อง เกิดความปลอดภัยต่อผู้ที่เข้าไปช่วยเหลือ รวมทั้งผู้เจ็บป่วยหรือผู้บาดเจ็บ และประชาชนที่อยู่ในเหตุการณ์ การประเมินสถานการณ์ ประกอบด้วยสิ่งสำคัญดังนี้

1. **ความปลอดภัยของสถานการณ์ สถานที่เกิดเหตุ (Scene Safety)**

เป็นการประเมินสภาพเหตุการณ์ว่า จะเกิด อันตรายซ้ำซ้อนหรือไม่ เช่น ตึกถล่ม ไฟไหม้ การวางระเบิดรถชนกันที่มีไฟไหม้ เป็นต้น จำเป็นต้องรีบเคลื่อนย้ายแบบฉุกเฉินเพื่อช่วยชีวิตผู้ป่วยฉุกเฉินไว้ก่อน ยกเว้นถ้าเหตุการณ์ไม่ปลอดภัย ไม่ควรเข้าไปในที่เกิดเหตุ ต้องจัดการสถานการณ์ให้ปลอดภัย หรือแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาทำให้ปลอดภัยเสียก่อน

2. การป้องกันตนเอง (Personal Protection)

2.1. การป้องกันคนเองจากการสัมผัสเชื้อโรค ผู้ปฐมพยาบาลไม่ควรสัมผัสผู้บาดเจ็บโดยตรง เพราะอาจทำให้ติดเชื้อโรคต่าง ๆ ได้ จึงต้องเตรียมอุปกรณ์ป้องกันตนเองที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้มีการสัมผัสสิ่งคัดหลั่ง เลือด หรือการไอ จามจากผู้บาตเจ็บ เช่น สวมแว่นตา สวมถุงมือ สวมเสื้อคลุม สวมผ้าปิดปากปิดจมูก ล้างมือให้สะอาดหลังให้การปฐมพยาบาลทุกครั้ง เป็นต้น

2.2. การป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานในบางสถานการณ์ เช่น สวมหมวกนิรภัย สวมรองเท้าบูท เมื่อต้องสัมผัสสารเคมี

2.3. การป้องกันอันตรายจากวัตถุอันตราย เช่น ไม่เข้าไปในสถานที่ที่อาจจะมีสารพิษหรือวัตถุอันตรายโดยไม่มีอุปกรณ์ป้องกัน หรือให้ผู้เชี่ยวชาญมาควบคุมสถานการณ์

2.4. การป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ โดยสังเกตสิ่งรอบข้าง เช่น สายไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิงที่รั่วออกมา สารเคมีหรือวัตถุอันตราย สภาพการจราจรบริเวณที่เกิดเหตุ

2.5. การป้องกันตนเองจากการถูกทำร้าย นักปฐมพยาบาลต้องมีสติ สำรวจสถานการณ์และแนะนำตัวก่อนให้การการปฐมพยาบาล ติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อควบมคุมสถานการณ์หรือให้การช่วยเหลือต่อไป

3. กลไกการบาดเจ็บ (Mechanism of Injuries)

เป็นการประนั้นเพื่อพิจารฆ่าความรุนแรงอาการของผู้บาดเจ็บ โดยการซักถามจากผู้บาดเจ็บเอง ญาติหรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ พร้อมทั้งตรวจสอบความรุนแรงของเหตุการณ์ซึ่งเป็นข้อมูลสนับสนุนได้ว่าน่าจะมีการบาดเจ็บรุนแรง เช่น รถชนปะทะกันด้วยความเร็วสูง ผู้บาดเจ็บกระเด็นออกจากตัวรถ ผู้บาดเจ็บตกจากที่สูงมากกว่า 20 ฟุต (ในผู้ใหญ่) ผู้บาคเจ็บมีวัสดุเสียบคาที่หน้าอก เป็นต้น

กรณีพบผู้เจ็บป่วยด้วยอาการของโรคต่าง ๆ ให้พิจารณาซักประวัติจากผู้เจ็บป่วยเอง ญาติหรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ เช่น จุดเริ่มต้นของการเจ็บหน้าอก ประวัติโรคประจำตัว เป็นต้น ตลอดจนการสังเกตสถานที่เกิดเหตุว่ามีสิ่งบอกเหตุของการเจ็บป่วยหรือไม่ เช่น ซองยา ขวดสุรา เข็มฉีดยา ยาพ่นแก้หอบหืด

4. จำนวนผู้บาดเจ็บ (Number of Casualties)

กรณีมีผู้บาดเจ็บจำนวนมากต้องขอความช่วยเหลือจากหน่ายงานอื่น ๆ เช่น ทีมกู้ชีพขั้สูง ทีมกู้ภัย เป็นต้น ผู้ปฐมพยาบาลควรคัดแยกผู้บาดเจ็บเพื่อจัดลำดับความเร่งด่วนในการช่วยเหลือให้การปฐมพยาบาลตามระดับความรุนแรง

5. การขอรับการสนับสนุนทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ (Additional Resource)

ในบางสถานการณ์จำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ดับเพลิง ตำรวจ ทีมกู้ภัย ทีมกู้ชีพขั้นสูง ผู้ปฐมพยาบาลจึงต้องรู้จักหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน เพื่อขอความช่วยเหลือ

การประเมินการบาคเจ็บ (Evaluation The Victim)

เป็นขั้นตอนแรกของการประเมินเพื่อที่จะค้นหา พร้อมกับให้การรักษากาวะคุกคามต่อชีวิต (Life threatening condition) โดยมุ่งเน้นไปที่ 3 ระบบ ที่มีความสำคัญในภาวะวิกฤติ ได้แก่ ระบบหายใจ ระบบการไหลเวียนเลือด และระบบประสาท โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประเมินสภาพทั่วไปของผู้บาดเจ็บ เช่น เพศ อายุ อาการบาดเจ็บ สอบถามชื่อ อายุ เหตุการณ์ที่ผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บประสบ ถ้าผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บตอบไม่ได้ แสดงว่าอาจจะรุนแรงให้ประเมินข้อ 3, 4, 5 และ 2 (โดยใช้เวลาไม่เกิน 10 วินาที)
2. ประเมินระดับความรู้สึกตัว เป็นการดูปฏิกิริยาตอบสนองต่อคำพูด หรือสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ
3. ประเมินทางเดินหายใจ และทำทางเดินหายใจให้โล่ง
4. ประเมินการหายใจ โดยดูการเคลื่อนไหวของหน้าอกและหน้าท้อง
5. ประเมินการไหลเวียน สำรวจบาดแผลเลือดออกภายนอกร่างกายว่ามีหรือไม่ ใช้เวลาในการประเมิน 10 วินาที

เมื่อประเมินสภาพทั่วไปของผู้บาดเจ็บแล้ว หลังจากนั้นตรวจดูว่าผู้บาดเจ็บรู้สึกตัวหรือไม่ ซึ่งอาจพบผู้บาดเจ็บในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- ผู้บาดเจ็บลืมตา ขยับตัว พูด หน้าอกหน้าท้องมีการเคลื่อนไหวขึ้นลง : แสดงว่าผู้บาดเจ็บรู้สึกตัวและหายใจ ให้ทำการปฐมพยาบาลตามอาการที่พบ
- ผู้บาดเจ็บไม่ตอบสนอง หน้าอกหน้าท้องมีการเคลื่อนไหวขึ้นลง : แสดงว่าผู้บาดเจ็บหมดสติและหายใจ
- ผู้บาดเจ็บไม่ตอบสนอง หน้าอกหน้าท้องไม่มีการเคลื่อนไหวขึ้นลง : แสดงว่าผู้บาดเจ็บหมดสติและไม่หายใจ

ภาวะหมดสติ (Unconsciousness)

การหมดสติ หมายถึง ภาวะที่ร่างกายไม่รับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อการกระตุ้นใด ๆ ภาวะหมดสติ เกิดได้หลายสาเหตุ และมีความรุนแรงแตกต่างกันออกไป เช่น การเป็นลม หมดสติ เป็นลมที่เกิดจากภาวะลมร้อน ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ การบาดเจ็บที่ศีรษะ ภาวะชัก ภาวะช็อก โรคหลอดเลือดสมอง เป็นต้น ผู้ที่หมดสติจะมีการหย่อนตัวของกล้ามเนื้อ ทำให้ลิ้นตกไปทางด้านหลังจนเกิดการอุดกั้นทางเดินหายใจ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เสียชีวิต

ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บหมดสติ

1. สำรวจสถานการณ์/บริเวณที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว ผู้บาดเจ็บ และผู้ช่วยเหลือต้องปลอดภัย
2. ผู้ช่วยเหลือนั่งคุกเข่าด้านข้างลำตัวผู้หมดสติ ใช้มือทั้ง 2 ข้าง ตบไหล่ ปลุกเรียกผู้หมดสติ พร้อมสังเกตการตอบสนอง (การลืมตา ขยับตัว พูด) สังเกต พบว่ามีการตอบสนอง มีการเคลื่อนไหวขึ้นลงของหน้าอก และหน้าท้อง
3. พบว่าผู้หมดสติ มีการหายใจ ให้ขอความช่วยเหลือ โทร 1669
4. ตรวจร่างกายผู้หมดสติ ตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า เพื่อดูว่ามีบาดแผล กระดูกหักหรือไม่ หากไม่มีบาดแผลและกระดูกหักให้จัดท่านอนตะแคงกึ่งคว่ำ (Recovery Position) ประเมินอาการซ้ำทุก 2 นาที

การจัดท่านอนตะแคงกึ่งคว่ำ (Recovery Position)

เป็นการจัดท่านอนให้ผู้หมดสตินอนตะแคงกึ่งคว่ำไปข้างใดข้างหนึ่ง เพื่อป้องกันไม่ให้ลิ้นตกไปอุดกั้นทางเดินหายใจ และป้องกันการสำลักสิ่งคัดหลั่งที่อยู่ในจมูก และปาก เช่น อาเจียน น้ำมูก น้ำลาย

การจัดท่านอนตะแคงกึ่งคว่ำนี้จะจัดให้ผู้บาดเจ็บที่หมดสติหายใจ ไม่มีบาดแผล ไม่ได้รับบาดเจ็บของกระดูกและข้อ

ขั้นตอนการจัดท่านอนตะแคงกึ่งคว่ำ

1. ผู้ช่วยเหลือนั่งคุกเข่าด้านข้างลำตัวผู้หมดสติ โดยแนวเข่าผู้ช่วยเหลืออยู่ในแนวเดียวกันหัวไหล่ผู้บาดเจ็บ
2. จับแขนผู้หมดสติที่อยู่ข้างตัวผู้ช่วยเหลือให้ตั้งฉากกับลำตัว จับแขนอีกข้างหนึ่งพาดไว้ที่ไหล่ด้านตรงข้าม ยกเข่าผู้หมดสติด้านนอกตัวผู้ช่วยเหลือตั้งขึ้น
3. ผู้ช่วยเหลือใช้มือด้านศีรษะผู้บาดเจ็บจับไหล่ด้านนอกของผู้หมดสติ อีกมือหนึ่งจับบริเวณสะโพก หรือ ข้อพับเข่าขาด้านนอกของผู้หมดสติ
4. เตรียมพลิกตัวผู้หมดสติ ให้พักที่หน้าขาผู้ช่วยเหลือ ให้อยู่ในท่านอนตะแคง
5. พลิกตัวผู้หมดสติเข้าหาผู้ช่วยเหลือ ดึงเข่างอเป็นมุมฉากเพื่อไม่ให้หน้าท้องแนบพื้น สอดมือของผู้หมดสติไว้ใต้คางเพื่อเปิดทางเดินหายใจ
6. ภายพลังจัดท่านอนเรียบร้อยแล้ว บริเวณหน้าอก และหลังของผู้บาดเจ็บ ต้องอยู่ในท่าตะแคงกึ่งคว่ำ (เอียงตัวประมาณ 45 องศา กับพื้น)
7. ตรวจการหายใจอีกครั้ง โดยใช้หลังมืออังที่ปากจมูก และจับชีพจรที่ข้อมือผู้บาดเจ็บเป็นระยะเพื่อประเมินอาการที่เปลี่ยนแปลง จนกว่าทีมช่วยเหลือจะมาถึง

เครื่องฟื้นคืนคลื่นหัวใจด้วยไฟฟ้าแบบอัตโนมัติ
(Automated External Defibrillator : AED)

เครื่องฟื้นคืนคลื่นหัวใจด้วยไฟฟ้าแบบอัตโนมัติหรือ AED เป็นอุปกรณ์แบบพกพาที่ประชาชนทั่วไปสามารถใช้งานได้ หน้าที่ของเครื่อง AED คือ วิเคราะห์คลื่นไฟฟ้าหัวใจผู้บาดเจ็บอย่างแม่นยำ และรักษาด้วยการปล่อยกระแสไฟฟ้า เพื่อทำให้คลื่นไฟฟ้าหัวใจที่เต้นผิดปกติหยุดทำงาน และกลับมาเต้นแบบปกติอีกครั้ง การใช้เครื่อง AED ร่วมกับการทำ CPR จะทำให้ผู้บาดเจ็บ มีอัตราการรอดชีวิตเพิ่มมากขึ้น

ขั้นตอนการใช้เครื่อง AED

1. เปิดเครื่อง

กดปุ่มเปิดเพื่อเปิดเครื่อง บางรุ่นเครื่องจะทำงานทันทีเมื่อเปิดฝาครอบเครื่องออก เครื่องจะทำงานอัตโนมัติให้ปฏิบัติตามคำสั่งของเครื่อง

2. ติดแผ่นไฟฟ้าและต่อสาย

ติดแผ่นนำไฟฟ้าของเครื่อง AED เข้ากับตัวผู้บาดเจ็บให้แนบสนิททั้ง 2 แผ่น

แผ่นที่ 1 ติดตรงตำแหน่งใต้กระดูกไหปลาร้าข้างขวา

แผ่นที่ 2 ติดใต้ราวนมข้างซ้าย และต่อสายแผ่นนำไฟฟ้าเข้ากับตัวเครื่อง

ข้อปฏิบัติก่อนติดแผ่นนำไฟฟ้า

- เปิดเสื้อออก ถ้าสวมเสื้อชั้นในให้ถอดออก
- สังเกตผิวหนังบริเวณที่ติดแผ่นนำไฟฟ้า ถ้ามีขนหน้าอก ให้โกนขอออกก่อน หรือบริเวณหน้าอกเปียกน้ำให้เช็ดให้แห้ง
- หากผู้บาดเจ็บมีเครื่องกระตุ้นหัวใจแบบฝังใต้ผิวหนัง (Pacemakers) ให้ติดแผ่นนำไฟฟ้าห่างจาก Pacemakers ประมาณ 1 นิ้ว
- กรณีผู้ป่วยมีแผ่นยา เช่น ยาแก้ปวด ฮอร์โมน ห้ามแปะทับ

3. **รอเครื่องวิเคราะห์**

   เมื่อเครื่องสั่งว่า "ห้ามสัมผัสตัวผู้บาดเจ็บเครื่องกำลังวิเคราะห์คลื่นไฟฟ้าหัวใจ" ผู้ที่ควบคุมเครื่อง AED พูดทวนเสียงดังอีกครั้ง เพื่อให้ผู้กดหน้าอกหยุดกด

4. **กดปุ่มช็อก (Shock)**
   - ถ้าเครื่อง **"แนะนำให้ช็อก"** เครื่องจะสั่งให้กด และจะมีสัญญาณไฟกระพริบเกิดขึ้น ก่อนกดปุ่มช็อกต้องมั่นใจว่า ไม่มีผู้ใดสัมผัสตัวผู้บาดเจ็บให้พูดเสียงดังว่า **"ฉันถอย คุณถอย ทุกคนถอย"** พร้อมกับหันไปมองรอบ ๆ ซ้ำอีกครั้งเป็นการตรวจสอบครั้งสุดท้ายก่อนกดปุ่มช็อก หลังกดปุ่มช็อกให้รีบกดหน้าอกต่อทันที
   - ถ้าเครื่องพูดว่า **"ไม่แนะนำให้ช็อก"** เครื่องจะแนะนำให้ทำการกดหน้าอกต่อ ให้รีบกดหน้าอกต่อทันที
   - เครื่อง AED จะประเมินซ้ำทุก ๆ 2 นาที
   - แนะนำให้ทำตามคำสั่งเครื่องอย่างเคร่งครัด

ผลจากการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขอให้นำไปบันทึกไว้ในวิธีการทำงาน(WI) หรือ SOP ที่เกี่ยวข้อง และนำมาขึ้นทะเบียนเอกสารภายใน 30 วันนับจากการดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสร็จสิ้นลง และสื่อสารให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ)

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายความสำเร็จผลผลิตและผลลัพธ์

ประเภทตัวชี้วัด	ชื่อตัววัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
วัดผลกระบวนการดำเนินการ	ร้อยละกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม	ร้อยละ 80	คิดเป็นร้อยละ 80(จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่คาดหวังในแต่ละโครงการ
วัดผลผลิต	จำนวนองค์ความรู้ที่จัดเก็บไว้ในแนวปฏิบัติในปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED)	จัดทำคู่มือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED)	มีการจัดทำองค์ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) การใช้เครื่อง (AED) และการประเมินความปลอดภัย ณ จุดเกิดเหตุ และสื่อ

ประเภทตัวชี้วัด	ชื่อตัววัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
			ประชาสัมพันธ์จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ภาวะหมดสติ การประเมินความปลอดภัย ณ จุดเกิดเหตุ
วัดผลลัพธ์	1ผู้เข้ารับการอบรม .มีความรู้และเข้าใจ ในการมีส่วนร่วมในการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน 2ผู้เข้ารับการอบรมมี .ความรู้และทักษะในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นสามารถช่วยเหลือตนเองและบุคคลใกล้ตัวได้อย่างถูกวิธีก่อนถึงโรงพยาบาล 3สามารถลดความเสี่ยง .ต่อการเสียชีวิตและลดค่าใช้จ่ายทางด้านค่ารักษาพยาบาลในกรณีฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้	มีความรู้และความเข้าใจจากการตอบแบบสอบถามไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	1ผู้เข้ารับการอบรม .มีความรู้และเข้าใจ ในการมีส่วนร่วมในการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน 2ผู้เข้ารับการอบรมมี .ความรู้และทักษะในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นสามารถช่วยเหลือตนเองและบุคคลใกล้ตัวได้อย่างถูกวิธีก่อนถึงโรงพยาบาล โดยปฏิบัติตามคู่มือฯ

*หมายเหตุหน่วยงานสามารถกำหนดได้เองตามความเหมาะสม

7. ข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางและแผนการดำเนินการจัดการความรู้

- เสนอให้มีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED) ให้กับเจ้าหน้าที่ประจำอาคาร พนักงานรักษาความปลอดภัย ผู้สนใจ เพื่อนำองค์ความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (CPR) และการใช้เครื่อง (AED) ซักซ้อมเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการช่วยชีวิต หรือลดดความรุนแรงของอาการบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วย รวมทั้งการบรรเทาความเจ็บปวด ณ จุดเกิดเหตุอย่างถูกต้อง และรวดเร็วจะช่วยให้ผู้บาดเจ็บรอดชีวิตหรือป้องกันความพิการที่อาจเกิดขึ้น จนผู้บาดเจ็บ/ผู้ป่วยได้รับการส่งต่อไปยังทีมแพทย์ฉุกเฉินได้อย่างปลอดภัยป้องกัน และเป็นแนวทางในการดำเนินการในครั้งต่อไป

ONE TU
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
THAMMASAT UNIVERSITY

90th ANNIVERSARY
THAMMASAT UNIVERSITY
1934-2024

การประเมินความปลอดภัย ณ จุดเกิดเหตุ

ปลอดภัย เข้าประเมินอาการผู้บาดเจ็บ

รู้สึกตัว

ช่วยเหลือตามอาการ

หมดสติ ไม่หายใจ

ทำ CPR

หมดสติ หายใจ

จัดท่านอนตะแคงกึ่งคว่ำ

โทร 1669 เพื่อให้ทีมทางการแพทย์เข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเป็นลำดับต่อไป

ไม่ปลอดภัย

ห้ามเข้า! แจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อขอความช่วยเหลือ

งานรักษาความปลอดภัย จราจร และยานพาหนะ
กองบริหารศูนย์รังสิต
โทร. 02-696-6666 หรือ 02-564-4407

หน่วยกู้ชีพ
โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ
โทร. 02-926-9995

ONE TU
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
THAMMASAT UNIVERSITY

90 ANNIVERSARY THAMMASAT UNIVERSITY

ภาวะหมดสติ (Unconsciousness)

หมายถึง ภาวะที่ร่างกายไม่รับรู้ต่อสิ่งแวดล้อม หรือไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองใด ๆ มีการหย่อนตัวของกล้ามเนื้อลิ้นทำให้ลิ้นตกไปทางด้านหลังจนเกิดการอุดกั้นทางเดินหายใจ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เสียชีวิต

พบผู้หมดสติ

ประเมินอาการบาดเจ็บของผู้หมดสติ

หายใจ

โทร 1669 เพื่อขอความช่วยเหลือ ตรวจร่างกาย หาอาการบาดเจ็บ

ไม่พบอาการบาดเจ็บ

จัดท่านอนตะแคงกึ่งคว่ำ

พบอาการบาดเจ็บ

ปฐมพยาบาลตามอาการ

สังเกตอาการ รอทีมทางการแพทย์

ไม่หายใจ

โทร 1669 เพื่อขอความช่วยเหลือ

ทำ CPR

ขณะรอทีมแพทย์ ให้อยู่กับผู้บาดเจ็บ ประเมินความรู้สึกตัวและการหายใจเป็นระยะ

งานรักษาความปลอดภัย จราจร และยานพาหนะ
กองบริหารศูนย์รังสิต
โทร. 02-696-6666 หรือ 02-564-4407

หน่วยกู้ชีพ
โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ
02-926-9995